

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA.

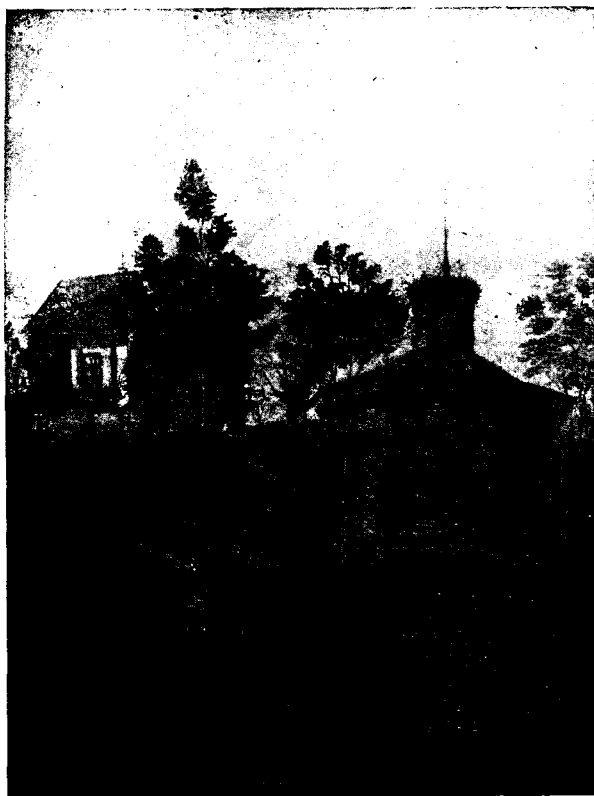
Kolozsvár 1916.

Szept.—Okt.

XXXI. évfolyam

9—10. szám.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GYÖRFI ISTVÁN.

MEGJELENIK
RENDES VISZO-
NYOK KÖZÖTT
HAVONTA.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület méhtelege.

ELŐFIZETÉSI ÁR: BELFÖLDRE EGY ÉVRE 4 K. FÉLÉVRE 2 K. KÜLFÖLDRE 5 K. AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET TAGJAI A TAGSÁGI DÍJÉRT KAPJÁK. TAGSÁGI DÍJ RENDES TAGOK RÉSZÉRŐL ÉVI 4 K. A LAP SZELLEMI RÉSZÉT ÉRDEKLŐ KÖZLEMÉNYEK A SZERKESZTŐ NEVÉRE: KOLOZSVÁR, PÁP-UTCA 6. SZÁM KÜLDENDŐK.

Tartalom: 1. Új tüzek. 2. Egyesületi élet. 3. Az anyaméh megújításának új módja. 4. 500 család. 5. Érdekes eset. 6. Gyakorlati méhészet. 7. Szemle. 8. Vegyesek. 9. Szerkesztő postája.

.....

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület elnökségénél

a míg a készlet tart, az alábbi méhészeti áruk rendelhetők meg: Háromsoros és négysoros országos méretű kaptár, átmeneti kasládaival, napviaszolvasztó, seprőgarat, kerettartó láda. „Erdély Méhészetének története“ című könyv ára 1 K 20. „A méz ápológiája“ ára 1 K 20 f, melynek elküldetéséről azonnal gondoskodva lesz. A megrendelések dr. Balázs Ferenc egyesületi főtítkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca 3. szám alá küldendők.

Méz és méh értékesítés. Akinek eladó méze vagy eladó méhcsaládai vannak, sziveskedjék az árak és mennyiség megjelölése mellett egyesületünk elnökségének bejelenteni. A méz beküldéséhez saját költségünkön mézesbödönöket azonnal küldünk, a méhcsaládok eladását vagy vételét díjmentesen közvetítjük.

Méhállományunk nemesítése. *Donáth Aladár* méhészeti szaktanár pályanyertes munkája. A füzet megrendelhető szerzőnél (Kolozsvár, Ferencz József-út 81.) 50 fillér postabélyeg beküldése mellett portómentesen.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

FELELŐS SZERKESZTŐ
GYÖRFI ISTVÁN

MEGJELENIK RENDES VISZO-
NYOK KÖZÖTT HAVONTA.

Új tüzek.

Tűz! Mennyire csodálatos, sejtelmes elem. Lángja, lobogása mintha élő valaminek mozgása, járása volna! Pattogó szikrái, sistergő lángnyelvek titkos szólásai. Szelid melegsége kellemes érzéseket vált ki, vonz magához, csábít, izzó heve, mint elevenült sötét harag ellenállhatlan erővel pusztít, elemészt mindent, mit vörös karjaival átfoghat. Csoda-é, ha oly hosszú időn át Istenét kereste benne az ember? A tűz munkálkodik, beszél, melegít, táplál: olyan mint az élet. Van-e élet tűz nélkül? A természettudós, a vegyész égési folyamatnak tartja az életet: a lélek a tűz-testnek tiszta fehér lángja.

Hatalmas máglyatűz világmindenségünk! Nemes, életeszmék kipattant szikrája meggyújtotta a hideg mozdulatlan anyag mindenséget és élünk áttüzesítő, meleg, teremtő életet. Hol nincs tűz, ott nincs élet . . . ott hideg, élettelen minden: kezdődik a halál!

Pernye alatt sáppadó, hidegülő parázs volt méhéset-ügyünk oly hosszú időn át. Közömbös, fásult kezek nem hoztak új rőzsét tűzhelyére. Ma . . . lobogó lánggal ég nemes tüze! Az emberi küzdés véres tüze kigyújtotta a felgyülemlett, józan gondolkodás szárítójában kikészült tervek, gondolatok halmazát. A világító láng bevilágolja az elfogultság sötétjét. Új erőre kapott a méhé-

szet hamvadó tüze . . . sok ezer béna kar hordja rőzséjét, új, sejtelmes szívü mesterek szítják lobogó tüzét.

Lelkem diadallal szemléli a tüzet, ujjongva örvend, ha szikrái új mezőkön gyújtanak új máglyákat. Büszke mámorral néztem, hogy a vajudás, a kísérletezés sötét füst fellegét mint törte át a diadalmas életnek lángja ott lent délkeleten, a székelység lüktető szívében. Ma lobog szikrázik a méhészet új tüze, hogy élet-öröme derítsen a szenvedésekben, a csonka-bénaóság miatt annyi hidegülő keblet!

. . . Új tüzek, új emberek: új, diadalmas élet!

Egyesületi élet.

A választmánynak augusztus 29-én délután 4 órakor gyűlése volt Báró Jósika Gábor elnök elnöklete alatt.

A gyűlés tárgya a szeptember 24-én tartandó közgyűlés előkészítése volt. A közgyűlési meghívó mellett közöljük az évi zárószámadást és költség előirányzatot előzetes tájékozás szempontjából.

Közgyűlési meghívó.

Egyesületünk 36-ik évi rendes közgyűlését 1916. évi szeptember hó 24-én vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a Mészárosutcai központi telepén, melyre az egyesület minden egyes tagját az elnökség tisztelettel meghívja.

A közgyűlés tárgysorozata.

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató választmány évi jelentése.
3. Az 1915—16. évi zárószámadás.
4. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése.
5. Az 1916—17. évi költségeloirányzat.

6. Tisztujítás.

7. *Indítványok.

8. Sorsolás.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület igazgató választmányának 1916. évi augusztus hó 29-én tartott üléséből.

Dr. Balázs Ferenc,

főtítkár.

Báró Jósika Gábor,

elnök.

Elküldjük lapunkban a közgyűlés meghívóját s szomorú tudatában vagyunk a gyászos valóságnak, hogy drága, féltett székelynépünkhöz nem ér el hívó szavunk. Megindult sötét hegyéből a ragadozók fekete serege. Erdők sűrűjéből előbújtak az alattomos dúvadak, szétszórták békés, munkás családok házi tűzhelyét: földönfutó lett a székely, ott hagyta földjét, házát, melyet évezredek át munkás kultúr érzékkel művelt, formált, szépített! Elvesztett mindene s maradt számára *munkás, két erős keze*. Ezzel teremtett. *Ezzel újra alkotni fog! Megbűnteti a rablók szennyes hadát és biztos életet teremt jövőjének!*

Hívjuk a méhészeket! Jöjjenek, kik jöhetnek mind! Jövönk ügye most a vész idején sokszorosan drága kell, hogy legyen mindnyájunknak. Földönfutó méhész társaink sorsa is gyűlésünk tárgya kell legyen!

Jöjjenek mind, akik jöhetnek!

* Indítványok az alapszabályok 31. §. értelmében a közgyűlés határnapja előtt legkésőbb 8 nappal az elnökséghez benyújtandók.

Jegyzet. Az alapszabályok 33 illetve 35 §§. értelmében a mennyiben a rendes időre összehívott közgyűlés a tagok részvétlensége miatt nem lenne határozatképes, a 8 nap múlva tartandó közgyűlés a tagok számára való tekintet nélkül fog határozni.

Erdélyrészi Méhész-Egyesület költségvetési előirányzata az 1916—17. számadási évre.

Folyó sz.	Fedezet	1915 16. évre		1916 17. évre		Folyó sz.	Szükséglet	1915 16. évre		1916 17. évre	
		K	f	K	f			K	f	K	f
	Áthozatal az 1915—16. évről készpénzben	—	—	622	58	1	<i>I. Személyi járandóságok:</i>				
1	Tagdíj hátralékból	400	—	500	—		T. V. jutalmazására	1250	—	1250	—
2	Tagsági díjból 1916—17. évre	800	—	800	—		<i>II. Dologi kiadások:</i>				
3	Méhtelep jövedelméből	—	—	1200	—	2	Lapkiadó évi munkadíja	144	—	192	—
4	Hirdetési díjból	60	—	100	—	3	Méhész évi fizetése	1000	—	1800	—
5	Kaptár készítésből	300	—	300	—	4	Igazgató-aleln.	50	—	50	—
6	Allamsegélyből	3000	—	3000	—	5	Főtákar	200	—	200	—
7	Vegyres bevételek	300	—	334	—	6	Szerkesztő	150	—	150	—
8	Hadikölcsön után kamat	—	—	60	—	7	Pénztárnok	150	—	150	—
	Bevétel összesen	—	—	6916	58	8	Méhészeti Közlöny nyomása	700	—	1000	—
	Kiadás összesen	—	—	—	—	9	Postadíjakra	144	—	192	—
	Maradvány összesen	—	—	—	—	10	Adó, pásztorbér, kéményseprés és tűzbiztosítási díj	40	—	50	—
						11	Telepfenntartás és új befektetés	300	—	300	—
						12	Uti költségekre	50	—	200	—
						13	Irói díjban	70	—	100	—
						14	Vegyres kiadásokra	600	—	1282	—
							Összesen	—	—	6916	58

Kolozsvár, 1916 év.

Tárgyalta és elfogadta az Erdélyrészi Méhész-Egyesület igazgató választmánya 1916. év aug. 29-én.

Báró Jósika Gábor,
elnök.

Zsögön R. Mihály,
egyl. pénztárnok.

Erdélyrészi Méhész-Egyesület 1915—16. évi zárószámadata.

Folyó sz.	Bevétel	Elő- irányzat		Folyó sz.	Kiadás	Elő- irányzat		Tényle- ges kiad.
		K	f			K	f	
					<i>I. Személyi járandóságok:</i>			
1	Áthozatal 1915. évről	—	—					
2	Tagsági díj hátrálékból	400	—	1	T. V. jutalmazására	1250	—	1250
3	Tagdíj	800	—					
4	Államsegély	3000	—		<i>II. Dologi kiadások:</i>			
5	Kaptárdíj és keretléc díj	300	—	2	Lapkiadó munkadíja	144	—	88 68
6	Méhtelep jóvedelme	—	—	3	Méhész fizetése	1000	—	—
7	Hadikölcsön kamat	—	—	4	Igazgató	50	—	50
8	Hírdetési díj	60	—	5	Főtítkár	200	—	200
9	Előirányzatonkívüli vegyes bevétel	300	—	6	Szerkesztő } évi iroda átalánya	150	—	150
	Összes bevétel	—	—	7	Pénztárnok }	150	—	150
	Összes kiadás	—	—	8	Méhészeti Közlöny nyomása	700	—	724 54
	Összes maradvány	—	—	9	Postadíjakra	144	—	94
				10	Adó, pásztorbér, kéményseprés és tűzbiztosítási díj	40	—	40
				11	Telep fenntartás és új befektetésre	300	—	331 47
				12	Utíköltésekre	50	—	74 53
				13	Irói díjban	70	—	100
				14	Vegyes kiadásra	600	—	636 20
					Összesen	—	—	3889 42

Kolozsvár, 1916. év.

Tárgyalta és elfogadta az Erdélyrészi Méhész-Egyesület igazgató választmánya 1916. augusztus 29-én.

Báró Jósika Gábor
elnök.

Zsögön R. Mihály,
egyl. pénztárnok.

Az anyaméh megújításának új módja.

Irta: KEMENES ANTALNÉ, szül. JÓZSA ZSUZIKA.

(Dicséretet nyert pályamunka.)

(Folytatás.)

Jelige: „Csak előre édes fiam!”

Vidékünkön*, hol méhészkedem, úgy méhesemben, mint másoknál gyakran tapasztaltuk, — őszi betelelés alkalmával, hogy némely méhcsaládban 2 anya működik. Egy öreg és egy fiatal — szintén párosodott anya, a miket ott hagytunk télire is.

Egymás fölött — egy fenékdieszka által elválasztva, 2 tartalék anyás kis méhcsaládom volt. Az alsó fióknak lépeit kiszedem, hogy az anyát fölhasználjam. Szép fiasítással tele voltak a sejtek, de anyaméh nem volt található. A mint a fölötte levőt kibontom: 2 szép fiatal anya működött egymás mellett, külön kísérő méhek-től körülvéve, mintha csak kalákába, segítségül ment volna az alsó anya a fölül levő szomszéd családhoz.

Az alsó és felső kaptárfiók között t. i. kis nyílás volt, e nyílás folytán a 2 család méhei egyenlő szaguakká váltak. Később a melegség folytán nagyobb nyílás támadott, melyen már a méhek és anya is fölférköztek és amint megfigyeltem szépen közlekedtek egymással, mint testvérek.

E jelenségből megállapítottam, hogy anyásítás illetőleg *anya újítás* céljából fölösleges kiszedni a kaptár építményeit s fölösleges kifogni a benn levő anyát, hanem a méheknel észlelt jelenségnek megfelelőleg csak el kell látni fiatal anyával a törzset.

E célból a mézelés megszűntével, a méztér végleges kiürítése s lezárása után sodrony szita szövetet helyezünk egy fedődieszka helyett a méztérbe s a fiatal tartalék anyát népével, építményével (4—6 lép) egy jó reggel, mikor még nem járnak a méhek — berakjuk a fiatal anyával ellátandó törzs mézterébe. Egy hátsó lépben vizet is adunk, s lezárjuk jól az ablakot, hogy a méhek ki ne jöhessenek. 3—4 napig így marad a kis törzs. A 4-ik nap estve kevés füsttel visszariasztván a méheket, a szita szövetet — melyre

* Ditró, Csíkmegye.

2 nyelet szegeztünk betevéskor hátrább húzzuk, hogy egy cm. széles nyílás támadjon s így hagyjuk a míg kikelnek a méhek (fiókák) s lehuzódnak anyjukkal együtt, vagy pedig 2 nap múlva beosztjuk a költőtérbe, s a méztért ismét lezárjuk. Lesz tehát a törzsben egy fiatal anya és egy öreg anya.

Az így, új anyával ellátott törzset kezdetben természetesen gondos figyelemmel kísértem; — a tartalék törzs lehuzódása után többször is megvizsgáltam, kiszedtem építményét, hogy mi történt vele. És ott találtam mindkét ayát. Sőt megtörtént, hogy a nagy törzs öreg anyja már beszüntette volt a fiasítást, és a fiatal tartalék anya s nép beköltöztetése után néhány napra petézni kezdett az új anya. És itt kezd kiútni a szeg a zsákból magát, hogy t. i. miért hasznos minden évben — 1 tél s 2 nyári szolgálat után — új anyával ellátni a törzset. Ugyan is a megelőző évi anya a fiasítást hamar beszünteti, míg ugyanazon évi új anya kerülván a törzsbe, tovább fiasít s télire nem fogynak le a méhek, s emellett fiatal méhecskék jutnak telelőbe, melyek jobban bírják a tél változó mostohaságait. No, és a fiatal anya tavasz felé sokkal korábban kezd munkához, tehát korábban népesedik föl a család mint az öreg anyával s jobban is bírja a munkát a fiatal. Fiatal anyákat a II. III. rajokból fogunk s tartunk népével.

Természetes, hogy ilyen eljárás mellett mindig erős népeségű maradván a méh család, a betelelés nem eszközölhető a 2 alsó sorban, mert ott nem férnének el a bogárkák, hanem az országos méretű háromsoros kaptár három sorába telelünk. Így alig hül el méh egyed a családból, a külső levegő hőváltozásait alig érzik meg a méhecskék. Jóval melegebb a levegő, kevesebb mézet fogyasztanak. Nedvesség, penész nem öli.

Az anya cserének főnőbb vázolt módja egyszerű is, biztos is, igen előnyös is. Sőt veszélyeséget ráz le a méhészt saját válláról ennek alkalmazásával.

Az új anya betevése, a törzs betelelése után is végezhető.

Ez eljárás mellett háromsorban körül-belül 24—27. lépenteleljük be a méheket. Méz bőven szokott lenni, mert a rövid mézelési időt is képesek kihasználni eredményesen a nagy népességű törzsek.

Nyáron tengernyi sok nép van egy ilyen családban. Ennek okára is rámutatok, valamint annak is okát adom, hogy miért nem férnek el a méhek 2 sorban, miért kell háromsorra beosztani beteleléskor is.

Kettő, rendes háromsoros országos méretű (egyes vagy hármas) kaptárt egymásra szegezek. Középen átvésem, vagyis feljárt nyílást készítek. A felső háromsor képezí a méztért, az alsó háromsoros kaptár pedig a költőtért.

Midőn a méhek tavasszal az alsó kaptárnak alsó s hátsó lépeit is gyorsan tisztogatják, — gyümölcsfa virágzás kezdetén — a méztérbe anyarácsot helyezek a nyílás fedődeszkája helyett — s a fiasításos lépeket 3—4 fiasításost kivéve, fölrakom a méztérbe vagyis a méztérül szolgáló felső kaptárba háromsorban; s az üres helyeket a méztérben s költőtérben üres lépekkel kirakom. Az anya természetesen az alsó részben (költőtérben) marad és folytatja a fiasítást. Ha a régi anya még él, azt is ott hagyjuk alól a másikkal. Az ilyen törzs vagy nem rajzik, vagy csupán egy rajt ad.

Az így nevelt törzsszel nincs dolgunk mézszüretelésig s betelelésig, anyaujításig. Az ilyen magas kaptárban is csak legalól hagyunk kijárót, de a kijárót legalább 15 cm. hosszúra 5—6 cm. magasra nyitjuk, melyet ősszel s tavasszal s télre alkalmas fadugókkal megszükitünk, hogy egér be ne férhessen. Mézelés idején egészen nyitva áll s a netán párosodó anya — tekintve a nagy bejárót — nem téved el, miután fehérebb papírral is olyankor megjelöljük, épen mint a tartalék fiatal anya behelyezése idején tesszük az új méhek kedvéért. Az egymásra szegezett két háromsoros kaptár helyett természetesen még előnyösebb, ha 6-soros országos méretű kaptárt készítünk. Közelebb esik így egymáshoz a két rész.

Az ilyen nagy kaptárokból tartott s ilyen nagy gondozásban részesített méhcsaládnak a költőtérben is lesz bőven ősszel méze, ha 15 napnál tovább nem tartana bár a főmézelés.

Ilyen három törzs tartása egy gazdacsalád évi házi mézszükségletét rendesen behozza, mert pl. az 1915. évben illetve nyáron három ilyen nagy kaptár három törzse több mézfőlötsieget adott mint 10 más törzs, melyek egy sor mézteres, 2 sor költőteres kaptárba voltak helyezve.

(Vége.)

500 család.

Kilencedik Pius pápának — állítólag — 10.000 méhcsaládja volt: de már 500 családos méhészet is ritkaság, az ilyen telep már üzem jellegével bír.

Volt alkalmam látni ily telepet, 487 család dolgozott, de éppen úgy dolgozott a gazda és három embere, kik közül az egyik asztalos iparos is volt.

Aki látott már ily nagy telepet, önkénytelenül is azonnal fel kell ismernie, mily nagy a különbség ilyen nagytenyésztő és a kis méhész között.

Kis méhész elmulathat méhecskéjével akkor is, ha különféle kaptárokkal dolgozik: nagytelepen a kaptároknak egyformáknak kell lenniök, mert csak így lehet könnyen sok munkát végezni.

Kis méhész ráér műrajokat készíteni, azoknak utána nézni, vizsgálgatni: a nagytelepen természetes rajok viszik a főszerepet, mert ezeket befogni és elhelyezni egyszerűbb és rövidebb procedurát kíván és további megfigyelésök is úgyszólván szemmel végezhető, belső vizsgálatra ritkán kerül a sor a természetes rajoknál és ha igen, akkor is a szemle rövid, a netáni pótlások esetei ritkák és gyorsan elláthatók.

Ilyen nagy méhész beszélt nekem, hogy ő pergetéssel egyáltalában nem foglalkozik, ő csak egyszer szüretel: szeptember hó végén, a fa évenként egyszer terem, a szőlőben évenként egyszer préselnek bort, a szántóföldön évenként egyszer aratnak, a tehén évenként egyszer borjazik, — miért követelünk tehát éppen a méhtől évenként kétszer méz — adót? Hány eset volt arra, hogy a májusban pergetett mézet szeptemberben vissza kellett adni a családoknak? ez aztán a bosszúság, kétszeres munka, egyszer fáradtunk a pergetésnél, másodszor kinlódunk a visszatevésnél, az eredmény pedig egy nagy zéro!

4—500 család mellett a pergetés óriási művelet, ragadós és fáradságos aktus, melyre csak erős szívvel lehet vállalkozni.

Az én emberem 30 keretes (országos) kaptárokkal dolgozik, jó években a felső 10 keretet bepecsételt mézzel szedi ki, — ha *papír forma szerint* 500-szor 10 keretet kivehet, ez 5000 keretet, azaz kereken 5000 kiló lépes mézet jelent, kilóját csak 4 koronával számítva, kaphat 20000 koronát, — pedig sem nem pergetett, sem viaszt nem olvasztott, — méheit sem zaklatta, ősszel szüretelt,

mikor már tudta, mennyit kell a családnál hagynia és mennyit vehet el magának? Azt pedig tudjuk, hogy a lépes méz, főleg nagy városokban, igen keresett cikk, melynek ára is a csurgott mézénél magasabb.

Ismét *papírforma szerint* 500 anya család legalább 500 első rajt adhat, ezeket megtartania nincs már érdekében, tehát eladja azokat és pedig olcsón, hogy bizton találhasson vevőkre, 5—6 koronával első rajokat mindenki szívesen vesz, nem kell tehát félnie, hogy rajai nyakán maradnak, 500 raj (csak 5 koronával) 2500 korona, ami a 20000 kor. mézkamrával együtt évi 22500 koronát tesz ki.

Lássuk már most, milyen tőke és milyen regie mellett éretett el a 22500 korona (nyers) jövedelem?

500 kaptár à 20 korona	10000 K — f
Felszerelés, tetőzetek	5000 „ — „
	<u>Összesen 15000 K — f</u>

Kiadások :

3 munkás (egyike asztalos iparos) fizetése	
2000+1200+1000 =	4200 K — f
anyagokra	1800 „ — f
	<u>Összesen 6000 K — f</u>

tehát jó években az évi tiszta jövedelem 16500 korona, ami 15000 koronának több mint 100%₀ os kamatozását teszi.

Nekem 500 méh családom sohasem volt csakis — mint többször jeleztem — *papírformával számítottam* és jó éveket vettem alapúl: a valóság bizonyára nem ily rózsás, de hogy 500 méhcsaládból hozzáértő méhészt akinek üzeme törvény szerint *adómentes is* — jómódban élhet, sőt bizonyos tőkét is félretehet, azt kétségbevonni nem lehet.

Az sem utolsó dolog, hogy méhészetekben a nehezebb munka csak 8 hónapig tart, négy hónapig (nov. dec. január, február) csaknem szünetel.

A méhcsaládok árát nem vettem számításba, mert 6 családdal kezdve 5 év alatt az 500-as szám elérhető, ugyanis első évben van 6 családuink, két-két rajt számítva, az állomány évenként megháromszorosodik, azaz kapunk 6. 18. 54. 162. 486. Persze ez is papírszámítás, de a valósághoz közel áll.

Nagyon kedvesen venném, ha méhésztársaim jelen cikkemről, akár szigoruan is, kritikát írnának.

Dr. Fényes Kálmán.

Érdekes eset.

A méhészeti teória azt hirdeti és vallja, hogy, ha a méhcsalád kirajzott s a közelben valamely faágra rászáll s azt a tulajdonos nem veszi észre s nem fogja be, másnap-harmadnap a raj újólag felszáll, s fürkésző méhek által már előre kikeresett helyre (faoduba, hasadékbba, hordókba stb.) állandó és biztos helyre megy, mely az ök életfeltételeinek — az idő viszontagságai ellen — biztosítják a megélhetést, a fajfenntartást.

Ezt az elméletet, nálam egy raj megdöntötte.

A méhcsaládaim között volt a tavasszal egy gyengébb kaptárban levő család, amelyről nem tétéleztem fel, hogy rajzani fog. Nem sokat törődtem vele; nem figyeltem, fog-e rajozni, vagy sem? Junius 19-én úgy dél felé különös rajzásra emlékeztető zúgást veszek észre a levegőben, utána nézek, hát az én gyengének vélt kaptáromban levő család kirajzott. Utána nézek, s csakugyan egy magas akácfa ágon megtalálom, befogom s jegyzékbe veszem, hogy 28-án második raj várható. Hallgatözva feltűnt ugyan, hogy a kaptárban: tü-tü-lést, meg quá-quá-kolást hallok amí rendesen a második raj után szokott előfordulni. Ezt annak tulajdonítottam, hátha véletlenül az öreganyát időközben benn a kaptárban fiatalabbal cserélték fel, s a raj a termékenyített fiatal anyával rajzott ki.

Én természetesen 9 nap múlva vártam a második rajt. De bizony az nem várt 9 napig, mert harmadnap a raj megjött, befogás után napirendre tértem, nem tudtam magyarázatot adni az esetről. Hová-mi lett most az első rajjal, bántott a lelkiismeret, hogy nem voltam elég éber, figyelmes, s így az első rajom elment s ennyivel ebben a drága világban megszegényedtem.

Most jön az érdekes eset, amí az elméletet megdönteni igyekszik. Július hó 2-án d. u. vihar kerekedik hatalmas záporosövel. A vihar megállta után, cseléd jelentí, hogy az udvaron a nagy akácfa alatt nem tudja miféle sárga holmi van, s rajta teméntelen sok megázott méh motoszkál. Azonnal a helyszínére sietek, s látom hogy az a sárga holmi, nem más, mint jó darab lép, amely már mindkét oldalon beboltozott fiasítással van megrakva, s rajta a szegény megázott méhek mostoszkálnak jobbra balra. Honnan került ez ide? Feltörte valaki talán fényes nappal a méhest? Ez

alig lehet, hogy észrevétlen zárt helyről megtörténhessék. Kézbe veszem a lépet bogarastól, s az egyik kaptár mézürébe helyezem el s mindenik kaptárt apróra megvizsgálva a feltörésnek sehol semmi nyoma. De hát akkor honnan került az oda ahol volt? A szolga azt mondja: vajjon nem-e a csóka hozta azt valahonnan? Ez innen kellett hogy valahonnan leszakadjon. Erre figyelmesen kezdünk vizsgálódni felfelé a sűrű akácz lombjai között, s egyszer a szolga ujongva kiált fel, hogy fenn a magasban van valami nagy sapkához hasonló, amelyről a méhek jobbra-balra repdesnek. Oda nézek, hát csakugyan egy óriási nagy raj, de már 25—30 cm-es nagy kiépített lépek csüngtek lefelé a faágról. Most már láttuk, honnan került a földre a lép a méhekkel. Én is mindjárt tisztában voltam, hogy ez az első rajom, a gyengének vélt családból, mely már június hó 10—11-én kellett, hogy kirajozzék s így három (3) egész hétig ült és szorgalmasan dolgozott az ág hegyéncsüngve, szabadon kitéve napnak, szélnek, esőnek, viharoknak.

De már most be kellene fogni; ott nem maradhat, mert, ha még jobban meg nehezednek a lépek, a naphevétől meglágyulva úgy is mind lepotyognak a földre; meg ott úgy sem telelhetne ki.

Le kell venni akárhogy is.

Tudatában annak, hogy ha az anya nem semmisül meg, akkor a család megmaradása biztosítva van, készen voltam a tervvel. Egy üres kaptárt hoztam ki, létrára álltam, elővéve a hernyózó rúdat elhatároztam, hogy azt az ágat, amelyen a raj csüng levágom s ha véletlenül úgy esik le, hogy az anyaméh sérületlen marad, úgy a család élete is biztosítva van. Elhatározásom tett követte. Letörtem az ágat s véletlenül a raj nem a földre, hanem egy alacsonyabb eperfára esett úgy, hogy a lépek nem lapithatták össze a méheket s közöttük az anyát. Rögtön a lépeket, amelyek már mind bevoltak fiasítva kaptárba raktam s úgy, ahogy lehetett, keretek közé illesztettem.

Természetesen a méhek zöme makacson ragaszkodott azon helyhez a hol eredetileg annyi időn keresztül a család élt, újból visszakezdtek szállingózni s az eredeti helyhez közel egy vastagabb ágra ráülepedni. Most még ezt az ágat is levágtam, s az olyan helyeket ahová ismét le akartak szállni, folytonosan háborgattam, s így egy jó félóra alatt — közel lévén az est is — az egész család behúzódott a kaptárba. Helyre téve a kaptárt figyeltem mi lesz? Másnap még egynehány méh felkereste a régi he-

lyet, de már harmadnap mindenik az új helyre ment s ma már az én családom pompásan jár, s kitünően dolgozik. Bizony-ságtétel arról, hogy az anya sértetlenül került a kaptárba.

Ezt az esetet azért írtam le, hogy nem mindenik raj távo-zik ám el a kirajzás utáni napokban s éppen ezért igen jó, ha a méhész a rajzás idején a méhes környékén levő fákat figyelmesen nézegeti, s ha egy már régen kirajzolt rajt vesz észre, úgy amint én írtam, vagy még jobban is ha tudja, fogja be, mert ez így többet ér, mint ha ott fenn veszendőben marad.

Ebből láthatjuk, hogy a tapasztalat sokszor mást igazol, a mit az elmélet tanít.

Ha az igen tisztelt Szerkesztő úr érdemesnek tartja, hogy ezen eset becses lapjában helyet foglaljon, úgy kérem a mások okulásáért bevenni.¹

Egyebekben vagyok a Tekintetes Szerkesztő úrnak kiváló tisztelettel

Torda, 1916. jul. hó 5-én.

alázatos szolgája:
Böloni István
áll. isk. igazgató.

Gyakorlati méhészet.

Őszi teendők.

Betelelés, őszi egyesítés, őszi ellenségek.

Hull a levél, haldokol a természet,
Meleg nélkül nincs dal, virág — nincs élet. —
Őszi köntöst vett magára a vidék:
Virágait mind letépték, elvitték...

Ha itt-ott még egy-egy virágszál akad, az is kevés édességet ad. A hordás szünőfélben. Ott állunk tehát, hogy különben eléggé népes, de *méhszegény kései rajokat és gyöngye családokat* egyenlítő-nünk kell, ha csak azt nem akarjuk, hogy még tél előtt éhen haljanak el.

Nézzük tehát mi módon történjék ez?

¹ Az „esetet“ örömmel közlöm és örvendének, ha minden méhész mások okulására, tapasztalatairól néhány sorban számot adna. Szerkesztő.

1. *Betelelés.*

Legelőbb is megállapítjuk és megjegyezzük, hogy mely családok igénylik az egyesítést. Kasoknál mindazokat, amelyek legalább 8—10 kilogrammot nem nyomnak és kevés építményük van, annyira, hogy félig sem töltik meg a kast, feltétlenül egyesíteni kell; mivel ha elegendő mézzel látnók el, nem marad a telelésre alkalmas száraz lépük, felszórulnak mézzel tömött lépekre és azokon áthülve, vérhasban vesznek el. Elegendő lépük nem is lévén, mely a lecsapódást felfogja és az ürkitöltése mellett a légáramlásokat elzárja, a hideg miatt felette sokat fogyasztanak és csak elpusztulnának úgy is.

Tartsunk alapos szemlét a méhesben s amely családnál mézhiányt látunk, azt pótoljuk, hogy a méhek idejében befödhessék; mert a zordabb vidékeken, a szeptemberben, vagy még később felhordott mézet nem tudják befödni és erjedésnek indul; az erjedt méz pedig rosszabb a semminél.

Biztos tájékoztatást csak a mérlegelés nyújt s ezért minden valamirevaló méhésznek kell szereznie kaptármérleget. Fiatalabb építményű gyékény- és szalmakasok legalább 8—14 kg-ot, öregebbek 12—14 kg-ot kell, hogy nyomjanak. A hiányt csak pörgetett méz felhordásával pótolhatjuk.

2. *Őszi egyesítés a kasoknál.*

Lássuk most már, miképpen történik az egyesítés és fölsegítés művelete a kasoknál. Ha kijelöltük az egyesítendő családokat, választunk utórajt adott, vagy meddön maradt, de kevés népü törzseket, esetleg bő építményekkel rendelkező népszegény rajokat. Az utórajt adott családok anyja fiatal s ha kielégítő fiasítást látunk, megtartjuk. A lépeket bepermetezzük mézes vízzel és a kast székre, vagy állványra lépéssel oldalra fordítjuk. Vesszük a kidobolandó családot és csúcsára állítva, úgy helyezzük az előbbi alá, hogy a két kas széle minél nagyobb felületen érintkezzen; mire az alsó kast alulról felfelé haladva kézzel ütogetjük. A dobolásra a család kezd felfelé vonulni a lépeken és zúgással vonul át a felett álló kasba. Közben figyelünk az anyára is s mihelyt látjuk, hogy hozzáférhető helyen van, nyomban kifogjuk s félretesszük. Így egyesítünk 1—2 vagy több családot is amíg a népet elég erősnek ítéljük.

Hasonlóan járunk el a gyöngé, a meddő családdal és az igen kevés népű előrajokkal is; azon különbséggel, hogy mivel ezeknél rendszerint *hibás anya van*, előbb kidoboljuk s az anyát megsemmisítvén, az üresen maradt lépekre előbb fiatal anyával bíró népet dobolunk át s pár óra múlva adjuk vissza az árvákat.

Az ekként egyesített családok népesség szerint 8—10 kgr. mézet kapnak, amíg felhordják, megszakítás nélkül $\frac{1}{2}$ kilógrammos adagokban, lépekre öntve. Ha tálcán, vagy tányéron etetünk, átlukgatott kemény papírt borítunk a mézre, esetleg fadarabkákkal, stb. sűrűn bevonjuk, hogy a méhek a mézbe ne fuladjanak és a kas alá helyezzük a mézet. Az etetés csak este történjék mindig! Etetésre csak tiszta mézet használjunk és óvakodjunk a szörpök, kandisz, vagy fehér cukor etetésétől. Ezek szükségből megjárnak tavaszon, de nem téli eleségnek valók!

Korán reggel pedig első gondunk legyen az edények eltávolítása. Mézcsepegést, mézes tárgyakat ne tőrjünk sehol, mert a legkisebb gondatlanság rablást idézhet elő.

b) kaptároknál.

Egészen másként áll a dolog a kaptároknál! Itt ha népes a család, de elegendő lépe van, — vagy ha nincs is, — keretes mézzel, vagy üres lépű keretekkel és porgetett méz felhordásával segítünk a bajon.

Az egyesítést pedig a keretek egyszerű átrakásával, — az alábbiak figyelembevételével, — a kezdő is könnyen elvégezheti; csak arra vigyázzon, hogy a felső sorra mézes, alá félig mézes, vagy üres keretek kerüljenek.

Egyes és mozdítható kaptároknál is jó szolgálatot teszen a mérlegelés. Ha a kaptár összes súlyát ismerjük, abból az üres kaptár, építmények és a nép hozzá vetőleges súlyát (idéni lépekre keretenként 10—15 dekagrammot, vénebbekre 20—40 dekagrammot, a népre 1—2 kgr.-t számítva) levonjuk, megkapjuk, hogy a családnak mennyi készlete van és azt 10—12 kilógrammig emeljük. — Ha mérleggel rendelkezünk, könnyebben megy a dolog. Ismervén a kaptár súlyát, pl. ha egy országos kaptár üresen 20 kg. jelenleg: 30.75 kg. Éves építménye 3 kg. himpora 0.75 kg. népe 1 kg. és méze 6 kg. összesen tehát 30.75 kgr.-t. nyom, még 2 kg. mézet kíván. — Mérleg hiányában, minden egészen mézes keretet 1 kg.-nak számítván, beszámítjuk a család mézkészletét. — Így a többes kaptárnál is.

Ha pedig egy D.-féle, vagy bármely nagyobb kaptár, mondjuk jelenleg 60·05 kg, üresen 34 kg. három éves építménye 10·80 kg. himpora 1·25 kg. népe 2 kg. és méze 12 kg. akkor mézet nem igényel. A kaptároknál a felső keretsor (és nem a fészek!) kiszédeése után is tájékozódhatunk. Országosoknál a felső 8—10 teljesen peccélt mézes keret, tehát 8—10 kg. méz; Donáth-féléknél a két felső soron 14 keret, melyből a felső 6 teljesen, az alsó 8 részben fódott mézes keret: körülbelül 12 kg méz kell hogy legyen, mivel ezeknek nemcsak őr tartalma, de népessége is a 3 soros országosokénak másfélszerese körül áll. — MÉRLEG HIÁNYÁBAN ITT EGY MÉZES KERET 1¹/₂ kg.-ot számít.

A Tóth-, Boczonádi-féle és más rendszerű nagyobb kaptároknál a téli készlet szintén 12 kgr. körül kell hogy legyen, de ha több az sem baj.

A kaptár átvizsgálásáról, tehát tulajdonképpen a betelelés előkészületeiről lévén szó, nyomban sietek hangsúlyozni: *egész rendszerem lényege (bármilyen kaptárnál is!) a természetesség lévén,* — ha csak nagyobb szabálytalanságot: lépszakadást, túlságosan sok herelépet, össze-építést, kitéréseket stb. nem látunk, — a lépek kicserélésétől óvakodjunk, mert a méhek természetadta bölcsességük szerint már berendezkedtek a telelésre: alkalmas helyre rakatározván el a peccélt mézet, himport, fiasítást stb. — Vigyázzunk tehát, nehogy jót akarván, a vén bár, de himporos keretektől fosszuk meg őket s újakkal „kedveskedjünk“ nekik; csak azért se, mert a világos keret a meleget nem tartja jól; a himpor hiánya pedig sok mézfogyasztást, rossz telelést eredményez!

Ha a felső sorokon és hátul álló készlet elegendőségéről meggyőződünk, az alsó sorról csak annyi keretet veszünk ki amíg simán fódott fiasítást, vagy szabályosan, minden sejtben a közepén álló petét látunk, mely bizonyossága annak, hogy a család nem anyátlan.

Jó méhésznek már külső jelekből kell következtetnie a család anyátlansági állapotára. Nevezetesen: amely családnál még szeptemberben is vígan járnak a herék, — ha pláne apró herék, miről alább szó lesz, — amely család feltűnően néptelen, lankadt, munkakedv nélkül való, esetleg rabolják, stb. stb., akkor bizonyos, hogy anyátlan, herepetező (hereköltő) vagy éppen álnyás. Belső vizsgálatnál a család árvaságának kétségtelen jele, az anya és a fiasítás hiánya és a himporkészlet felhalmozódása stb.

Könnyebben megy az árva és a hereköltő anyával bíró kaptárok anyásítása. Ha az árva család igen legyöngült, legjobb estefelé hígított mézzel etetni és egy közepes erősségű családhoz átseperni. Ha telelésre képes, (5—6 léputcát betölt) akkor ha van, tartalék anyával, esetleg ha még herék is vannak veje, úgy a párzás nincs kizárva és nyitott fiasításos (3 napos álca, pte) beadásával segítünk rajta, különben — szintén etetés után — egy gyöngébb anyás családdal egyesítjük.

Hereköltő-anyás családokkal ezen eljárások valamelyikét alkalmazzuk azon különbséggel, hogy az egyesítés, vagy anyásítás előtt legalább 24 órával a hereköltő (nem párzott, de különben szabálytalanul petező és felismerhető) anyát megsemmisítjük. (Hereköltő anyásnak mondjuk az olyan családot, amelynek anyja nem párzott, tehát herepetéket rak, melyet puposan fődnek el a méhek) mivel azonban az ilyen nép hajlamai megegyeznek az álnyáséval, (más anyát nehezen türnek és nem nevelnek) ha anyásítással próbálkoznának, az anyát csak 48 óra múlva bocsásuk szabadon s egyidejűleg 1 keret nyitott fiasítást is adjunk be, hogyha leölnék az anyát, mást nevelhessenek. Sokszor bevált nálam — és javaslom is, — hogy az anya elbocsátása előtt néhány perccel hígított mézet permeteztem lépekre, vagy mézet adtam a családnak. Etetéssel foglalkoztatván, a figyelmet elvontam az anyáról, amely csak addig van veszedelemben, amíg e lépeket összemásva, hiveket szerezhet magának. Ezért jó a kalitkába hozzá minél több kísérőt adni népéből.

Azonban a sokszor meddő kísérletezések helyett sokkal helyesebben járnak el, ha a hereköltő anyával bíró családokat az álnyás családokra javasolt mód szerint anyásítjuk.

Álnyásnak mondjuk az olyan családot, melynek sem párzott, sem párzás nélküli (hereköltő) anyja nincs, hanem a parthenogenesis elvénél fogva a munkás méhek (álnyák) raknak petéket, melyekből apró here származik. Az ilyen fiasítást is puposan fődik a méhek, de könnyen fölismerhető arról, hogy úgy a peték, mint az álcák szörványosan, hézagosan vannak a sejtekben. A peték csak ritkán a sejt közepén, többnyire a szélén, oldalán össze-visszaságban, — néha 5—10 is van — elhelyezve. — Az orvoslás nélkül hagyott ilyen család sorsa pusztulás, mert előbb a munkások s utána a semmittevő herék halnak ki. Orvoslását lásd könyvem XIV. fejezetében.

c) *Őszi ellenségek:*

Védekezzünk a rablóktól. Ennek pedig csak egyetlen módja van: ha a családok rendben vannak, hibátlan anyával, sok néppel és elegendő mézzel rendelkeznek.

Ha kijáró még most sem volna ellátva rácschal, igyekezzünk ellátni azt, hogy a halálfejű pillangó, egér, cickány stb. kárt ne tehessenek méheinkben. — A takarással várunk szeptember végéig!

Kolozsvár, 1916. aug. 24.

N. Donáth Aladár

XII. méhészeti kerület vezetője.

Szemle.

A „Magyar Méh“ augusztus-szeptemberi száma időszerű kérdésekkel tájékoztat tartalmas cikkeivel.

Különösen figyelemre méltó Székely László érdekes megfigyelése a rablás tüneményére vonatkozóan, mely szerint a méheket nem a telhetetlenség vagy éhség vezeti a rablásra, hanem az élet ösztön a rendellenességek mielőbbi megszüntetése erőszakos beavatkozás útján is.

A Schulz-féle új anya bevezető eszköz, melyet Hutter Rezső ismertet igen elmés és célszerű eszköznek látszik. Minden esetre a személyes próba mutatja meg az értékét és használhatóságát, bár a jelenlegi közlekedési viszonyok mellett nehéz dolog hozzájutni.

A „Méh“ 8—9 számából olvassuk az öröndetes hirt, hogy a hadvezetőség a méhész katonáknak méhészetük rendezésére szabadságot ad. Reményünk van így, hogy számos virágzó méhészetünk fog megmaradni a szakszerű betelelés következtében.

Bár tökéletesen igazat kell adnunk Ludvig Ede méhész társunk elkeseredésének, fohászkodására feleletül mégis merjük azt mondani, hogy a jövő valamit, többet, jót ígér. A rokkant katonák gyámolításában megnyilatkozó közös szeretet — hisszük — összetudja hozni magyar méhész társadalmunk széthúzó elemeit.

Új méhészeti lapot hozott a posta: a **Méhészeti Újságot**. Szerkesztője Borbola István főispáni titkár és kiadják Szegeden. Gon-

dolkozva, borus elmélyedéssel vettem kezembe a méhészeti irodalom új produktumát. Aggodalmak ébredtek lelkemben és szomorúság lepett meg! Mi indíthatta a szegedi méhészeket új lap alapítására? Lap hiány semmiesetre sem. Számos történelmi műltra vissza tekinthető folyóirata van méhész társadalmunknak, melyek az anyagi és szellemi részvétlenség miatt csak áldozatok árán tarthatók fenn. Lapirodatai fejlődésről pedig éppen ez okon alig beszélhetnénk. Érzett anyagi és szellemi erejükkel nem több eredményt érthettek volna el az új lap indítói, ha egy már meglevő lapot emelnek magasabb nivóra? Kérdem! Hiszen ilyen hathatós támogatás mellett bármelyik lapunk, készségesen áll eszméik szolgálatába. Vagy talán valamelyes sajátos célt tűztek volna maguk elé? Egyetlen ilyen gondolatot tudunk kiolvasni a lapból, amely így van feltüntetve: a rokkant katona-méhészek ügyének felkarolása! Ezt az ügyet, azonban, már nem sajátíthatja ki magának a Méhészeti Újság! Nem azért, mert ebben az irányban minden lapunk, minden egyesületünk már a háború kezdete óta a legmesszebb menő tevékenységet fejtí ki. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület két év óta tartja szünet nélkül rokkant tanfolyamait és minden tanfolyam hallgatói között közlönyéből száz számra oszt ki példányokat! Hogy mért nem ezeket, mint a Méhészeti Újság?

Egyszerűen azért, mert nincs semmi olyan *sejtelmes anyagi forrása*, miből a költségeket fedezhesse. Mert *egyedül* olvasói áldozatkészségére és buzgóságára van utalva. Ilyen olvasók pedig még 4 korona *előfizetési és tagsági* díj mellett sem csoportosulnak össze oly nagy számmal, hogy a feleslegből másfélezer rokkantat láthassunk el olvasmánnyal. Pedig mennyire szeretnők ezt tenni!

Megjegyzéseimet azok a leverő gondolatok sugalmazták hogy az áldatlan versengés, összeférhetetlenség, különváltság réme még mindig kísért a méhész társadalomban.

Külömben csak örvideni tudok egy új lap megjelenésén! Még az a sejtés is kezd erősödni bennem, hogy hátha ott a bőség földjén, Szegeden áldozatkészebbek és lelkesebbek az emberek s éledni kezd reményem, hogy végre lesz egy igazán nivós, mindenki által elfogadható méhészeti lapunk!

Szeretettel köszöntjük laptársunkat s kérjük, hogy az anyagi erők bő forrásait mutassa meg nekünk is, hogy nemes példáját a rokkant méhészeti terén követhessük.

Vegyesek.

Áthelyezések. Alig egy felévet töltött közöttünk *Jancsovics Endre* méhészeti szaktanár és felettes hatósága intézkedése folytán már is tovább kellett költöznie. Kalocsával cserélte fel Kolozsvárt. Hisszük, hogy új munkakörét kitarító szorgalommal és a nála tapasztalt lelkesedéssel fogja betölteni! Sikert kívánunk munkájára. *Jancsovics* helyét *Tóth János* foglalta el. Fiatalos, rugalmas alakja, ha feltűnik az előadó teremben senki sem gondolná, hogy már egyszer megköstolta a „nyugalmat.“ Magával hozta soha nem pihenő lelkesedését, páratlan pontosságát és széleskörű, értékes tudását. Kívánjuk, hogy érezze jól magát újra körünkben és sokáig ne vágyakozzék újra a „nyugalom“ után.

Az egyesület szeptember 24-én tartandó közgyűlése alkalmával a tagsági díjakat befizetett tagok között a következő tárgyakat fogja kisorsolni: 3 raj (a rajok 1917. év tavaszán adatnak ki) (3 nyeremény), 3 drb. egyes kaptár (3 nyeremény), 3 drb. átmeneti kas ládával (3 nyeremény), 2 drb. kerettartó láda (2 nyeremény), 2 drb. seprőgarat (2 nyeremény), 30 drb. „Erdély méhészetének története“ c. könyv. (30 nyeremény), 20 drb. „Házi Mézes tészták“ c. füzetből, szerző ajándéka. (20 nyeremény.)

Kinevezés. A földművelésügyi miniszter *Gál Imre* áll. el. isk. tanítót, ki iskolafelügyelői minőségben Udverhely vármegye kir. tanfelügyelőségénél volt beosztva méhészeti szaktanítóvá nevezte ki s megbízta a székelyföldi méhészeti kerület vezetésével. Az új szaktanító előttünk nem ismeretlen. Régi időtől munkás erő oda lent a Székelyföldön s mint az általa alakított Udvarhely megyei méhészegylet titkára a székelyföldi méhészeti fejlesztése érdekében szép eredménnyel munkálkodott. Igazi tevékenysége csak most kezdődik. Sok tennivaló és alkotás várakozik reá s mi hisszük, hogy nemsokára elevenen pezsdülő méhész élettel fognak találkozni a délkeleti zónákon. Gratulálunk és kitarást kívánunk.

Méhészeti tanfolyamok Székelyudvarhelyen. A rokkant katonák méhészeti tanfolyamaít a 82-ös székely ezred rokkantjai részére is engedélyezte a miniszter. F. évi apr. 27-től kezdődőleg mai napig akadálytalanul és szép sikerrel tartattak meg a tanfolyamok. Az V-ik tanfolyam vizsgája f. hó 25-én ejtetett meg nagy érdeklődés mellett, mikor az elméletiek után a gyakorlati munka

és a készített kaptárakat, eszközöket szemlélték meg a bizottság tagjai és az érdeklődő vendégek. A tanfolyamokat Gál Imre vezeti kinek segédkezést nyújt Györfi Géza gazd. isk. igazgató, kít a katonai parancsnokság a kertészi és gyümölcsészeti előadások megtartása végett a tanfolyamhoz vezényelt. A kettős irányban dolgozó tanfolyam iránt Székelyudvarhelyen nagy érdeklődés nyilvánult meg és nincs tanfolyam, melyen polgári egyének is részt ne vennének. Ép ezen körülmények készítették a vármegyei méhészegylet elnökségét, hogy a polgári egyének részére külön tanfolyam vezetését kérelmezte. Az egylet elnöksége a polgáriak részére rendezendő tanfolyamot hasonlóan a rokkant katonáihoz — méhészeti és gyümölcsstermelési, illetve feldolgozási irányzattal vette tervbe.

Új méhészkör. Az udvarhelyvármegyei méhészegylet a vármegye homoródi járásának méhészei sürgetésére f. évi aug. 20-án Homoródszentmárton központtal szerves összeköttetésben a központi vármegyei egylettel méhészkört alakított. A méhészkör 30 taggal alakultkör elnöke Györfi István homoródszentmártoni áll. el. isk. igazgató tanító. Hasonló körök szervezését tervezik az egész vármegye területén, hogy ezek közreműködése révén a vármegyei egyesület tevékenysége fokoztassék. Itt említjük meg, hogy az alakult homoródszentmártoni kör a 70-es évek során szépen működött és most újra életre hívta a fáradhatatlan kör tevékenysége.

Rokkant méhészeti telep Székelyudvarhelyen. Lapunk más helyén említettük, hogy az udvarhelyvármegyei méhészegylet közreműködésével a földmivelésügyi miniszter a 82-ös Székely ezred rokkantjai részére tanfolyamokat rendez. A tanfolyamok intenzitása, részben az egylet jövője sarkalta a vezetőket arra, hogy a kiképzés alá kerülő rokkant szakoktatás céljára egy nagyobb telepet állítson be és sürgösen építse fel az iskola épületet, mely később a szakoktatás után az egylet otthona legyen. E végből Lányi Imre elnök és Gaál Imre titkár az egylet részére egy másfél hold terjedelmű, igen kedvező fekvésű, közvetlen a város szomszédságában telket vettek meg s gyűjtés útján az iskola építés céljára 9000 kor.-t hoztak össze. Ezen összeghez az országos rokkantügyi hivatal 6000 kor.-t és a város képviselőtestülete szintén 6000 Kor. segélyt helyeztek kilátásba, minél fogva az építkezés a napokban megkezdődhetik. Az épületet az ezred parancsnoksága az utászcsapattal díjtalanul építteti fel. A telepen már méhesek

állanak 50 erős családdal s itt van a rokkant oktatás céljait szolgáló paraszt konyha kertészet is. Volt alkalmunk a telepeket megtekinteni, s valóban örült a lelkünk, mikor láttuk hogy ugyszólva semmiből milyen szép alkotást hozott létre az önzetlen hazas és ügyszeretet.

Rokkant méhésztelepek a Hargittában. Ugyancsak az udvarhelyvármegyei méhészegyletről van szó. Az egyesület július 25-iki közgyűlése elhatározta, hogy a Székelyföldet észak-déli irányban kettészelő Hargitta hegylánc völgykatlanaiban kiképzett rokkant katonákat helyez el s részükre a kormány és vármegye segítségével nagyobb szabású méhtelepeket rendez be. A rokkant méh telepek benépesítésére szükséges méhcsaládokat a vármegyei méhészek adományozzák, míg a kaptárokat maguk a rokkant katonák készítik a tanfolyamokon. Mennyiben elegendő számú méhcsalád adomány útján nem jönne össze hogy a méhek összevásárlása megkönnyíttessék — a vármegye alispánja az egylet előterjesztésére káros méhészkedőket a családok lekénezesető! 50 Kor. büntetés terhe alatt eltiltotta. A lekénezeséstől megmenett méh családokat az egylet a rokkant telepek részére vásárolja össze s így kettős célt szolgál: kenyeret ad a rokkantaknak — úttörő munkát végez a barbár méhészek kiirtása ügyében. Erre azonban még vissza térünk.

Szerkesztő postája.

Rövidülnek rohamosan a napok, hűvösödik a levegő s a sok virágú mező sáppad, sárgul. A méhek ki-ki járnak, de már kevés eredménnyel fizet napi munkájuk. Pihenőre van szüksége fáradhatatlan dolgozóinknak. Minden méhész most arról gondolkozzék, hogy minnél *védettebb, melegebb és célszerűbb* telelő helyet keressen méhei számára. Különösen, időszerű volna, ha az *eltakarás* mesterségéről bővebben és számosabban cserélnénk nézeteket. Igen fontosnak tartom oly védő-, melegítő anyag használatát, mely melegít, de a szellőzést nem zárja el és a lépek penészedését nem idézi elő.

Várom, hogy méhész társaim a csendesebb napok bekövetkezésével a nyár tapasztalatait írásba foglalják és kezeimhez hűldik.

Szerkesztő.

Ma mikor az egész világ visszhangzik a magyarság diadalától, ma, mikor a népek milliói állanak szemben egymással, alig van család, melynek a harctéren ne volna valakije, akihez kedves emlékek, szent kötelékek fűződnek, **a hitves férjéért, szülő gyermekéért, testvér testvéréért aggódik.**

De keressük az emlékezés szálait a barátságban, rokonságban is. És ki ne áldozna szívesen arra a célra, hogy azok, akik a harctéren vannak, itthon a családi körben méltó emlékekkel legyenek megörökítve? Ezt a célt szolgálja a **„DIADAL“** első magy. fényképnagyító- s arcképfestészeti műintézet.

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. szám,
ahol bármely beküldött fénykép után élethű fénykép-
:: nagytapasztások színezve és krétarajzban készülnek. ::

Élethű fényképnagyítás.

Élő nagyságban mellkép ára 10 korona.

Ugyanaz olajszínezésben „ 15 „

Élethű kivitelért és jó minőségért szavatolunk. Csoportfényképekről is lehet egyes személyt elkülönítve készíteni. - Eredeti nagyság.

.....

Hogy fizet legjobban a méhészet?

Ugy, ha kaptár és eszközsükségeinket, ugyszintén a többi méhészeti kellékeket a szigorúan szolid, jóhírnevű és már 31 év óta fennálló

Kühne Ferenc utóda

első magyar kereskedelmi méhtelepénél

Budapest, I., Attila-utca 91. sz. szerezzük be.

Gazdagon illusztrált és sok újdonságot tartalmazó, az 1916. évre szóló főárjegyzéke méhészeti útmutatóval együtt szívesen ingyen és bérmentve küldetük. * * * * *

Megjelent Donáth Aladár
m. kir. méhészeti szaktanár:

TERMÉSZETESSÉG A MÉHÉSZETBEN

című könyve. A 200 nyomtatott oldalra terjedő és 60 ábrával illusztrált munka, mely az okszerű méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit tárgyalja, úgy a kezdő, mint a régi méhészek kezében nélkülözhetetlen kalauz. — A könyv ára 3 kor. A 3 kor. könyvdíj és 50 fill. ajánlati és postadíj beküldésével megrendelhető a szerzőnél: Kolozsvár, Ferencz József-út 81. szám.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, mindenemű méhészeti eszközöket raktáron tartok s a legjutányosabb áron készítek, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. Pontos

:-: kiszolgálás! :-:

Sajler József bádogos,
Kolozsvár, Erzsébet-út.

Reményik b. és Fiai utódai vas-nagykereskedés Kolozsvár.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület ajánlatára az alább felsorolt méhészeti eszközöket tartjuk raktáron:

keretfogó csiszolt, horonytisztító, méhészkés, sejt fedelező kés, fenék tisztító, permetező, herefogó, füstölő készülék, méhész-sapka, méhész-keztyű,
és Hannemann rács.

Sürgöncím: Reményik utódai. Telefon 84.